

Landesbibliothek Oldenburg

Digitalisierung von Drucken

**Samuelis De Cocceji, Henr. Fil. Sacræ Regiæ Majestatis
Borussicæ Magni Cancellarii, A Consiliis Sanctioribus
Status Et Rei Bellicæ, Ordinis Nigræ Aquilæ Equitis Etc.
Jus Civile Controversum Ubi ...**

Opus Ad Illustrationem Compendii Lauterbachiani ...

Cocceji, Samuel von

Lipsiæ, 1766

LIB. IV. TIT. VIII. De Rec. Qui Arb. Recep.

urn:nbn:de:gbv:45:1-9044

REC. QUI ARB. RECEP.

Qv. I. Quotuplices sint Arbitri ex voluntate partium electi?

RESP. Duplex arbitratorum genus est, qui partium voluntate eliguntur (nam arbitri juris, vid. *Laut. pr. h.* & illi, qui ad tentandam amicabilem compositionem eliguntur, vid. *l. 13. §. 2. h.* huc non pertinent, vid. *B. Par. disp. de reduct. ad arb. b. vir. S. 3. §. 6.*) Alii enim sunt, qui pacto vel stipulatione eliguntur, ad id ut causam controversam decident & sententiam dicant. *L. 13. §. 2. l. 1. h. t. Rubr. ff. de receptis, qui arbitrium recipere ut sententiam dicant.* Vid. *l. 1. ibi: compromissum ad finiendas lites pertinet. L. 3. §. 1. Et pass. h.* Alii sunt, qui ex lege contractui bonæ fidei adjecta eliguntur, & plerumque ideo, ut vel opus definiant, ut in locatione operis, *l. 77. pro Socio;* vel partes, ut in Societate: *l. 76. pr. h.* vel pretium, ut in emtione: *l. f. C. Cont. Emt. vel mercedem, ut in conductione: l. 25. pr. loc.*

ILLI enim speciali pacto constituuntur, indeque partes præcise id, quod inter eos conventum est, adimplere, & arbitrio arbitri, sive æquum id sit sive iniquum, stare debent. *l. 27. §. 2. h. t. l. 76. pro Soc. arg. l. 99. pr. V. O.* Neque hic corrigi gravitas arbitrans potest per arbitrium boni viri, *Vid. l. 79. pro Soc.* quia id verbis commissi expressum non est: Judex autem in negotiis stricti juris ultra id, quod inter partes expresse conventum est, non judicat. *d. l. 99. arg. l. 43. Et 44 V. O.* An autem, & quando restitutio locum habeat, deinceps videbimus. HORUM vero arbitratorum, qui ex lege negotio bonæ fidei adjecta arbitrantur, ea est conditio, ut si pravum reddunt iudicium, partibus integrum sit agere actione ex ipso contractu ad corrigendam hanc pravitatem. *L. 76. 77. 78. Et 79. pro Soc.* Nam iudicis officium in negotiis bonæ fidei non ad verba solum partium attendit, sed ad id, quod ex natura negotii æquum & bonum est. *L. 11. §. 1. act. E. §. f. Obl. ex Conf. l. 6. §. 5. Emt. vend. l. 31. pr. dep. l. 2. §. f. Obl. §. 29. Inst. l. 1. et. æquum autem est, ne pravum arbitrium partes obliget, cum partes eum elegerint, quod sperent eum recte arbitratum. L. 30. op. libert. Hic ergo*

judicis officium est reducere illud arbitrium ad æquitatem: *L. 32. §. 1. Reg. Jur. i. e. ad iudicium boni viri, seu uti bonus vir iudicare debuisset. d. l. 76. l. 78. l. 79. pro Soc. Conf. Disp. B. Par. de Arbitrio b. viri. & d. disp. de reduct. ad arb. b. v. §. 1.*

Atque hinc jam cessabunt plurimæ difficultates, inprimis circa reductionem ad arbitrium boni viri, quæ ex confusione duplicum arbitratorum nata sunt: Nam (1) de *Illis* verum est, eos esse instar iudicum, qui litem decidunt & sententiam dicunt. *l. 1. l. 13. §. 2. & rubr. ff. de recept. Hi vero non sunt iudices, sed partes saltem vel pretium &c. definiunt. (2) Illorum* arbitrio, etsi iniquo, standum, *l. 76. pro Soc. l. 27. §. 2. h. sibi enim imputet, qui compromisit d. l. 27. Indeque ille, qui recedit, vel ad pœnam, l. 2. h. vel ad id quod interest tenetur. l. 27. §. f. h. Horum vero arbitrium, si iniquum sit, corrigitur a iudice, l. 76. & seq. pro Soc. nec pœna a non parentibus exigi potest. l. 39. pr. h.*

(3) *Illi* cogi possunt, si semel receperunt: *L. 3. §. 1. & 3. h. quia publice interest lites finiri, ibid. at Hi cogi non possunt, & in horum arbitrio est non arbitrari. §. 1. Inst. Emt. vend.*

(4) Ex *illorum* sententia datur exceptio, si nudo pacto compromissum sit, *l. 11. §. 3. ff. l. 5. l. 6. C. h. hodie actio. Dn. Stryk. U. M. h. §. 2. Laut. de arb. compr. th. 41. n. 5. Si stipulatione, actio ex stipulatu, l. 1. l. 2. l. 3. C. h. l. 27. §. p. & ult. ff. h. t. Si homologatum est laudum, actio in factum: l. 4. l. 5. in f. pr. C. h. l. 4. §. 7. l. 5. C. h. Vid. tamen Auth. decernit C. h. t. Ex horum sententia datur actio ex ipso contractu b. f. ut victus stet arbitrio juxta legem contractus. l. 76. seq. pro Soc.*

(5) *Illorum* sententia post decendum fit quasi res iudicata, *l. 5. C. h. l. 4. §. 7. eodem: Horum* definitio intra 30. annos corrigi adhuc potest, quia actio ex contractu bonæ fidei tamdiu durat.

(6) *Illorum* arbitrium nunquam redigitur ad arbitrium boni viri, etsi iniquum sit, quia non quod æquum est, sed quod verbis expressum, inspicitur. *l. 27. §. 2. h. t. l. 76. ff. pro Soc. De remedio autem restitutionis vel deductionis ad arbitrium boni viri, ut dictum, inferius agemus. Horum arbitrium, si iniquum est, semper reducitur ad arbitrium b. viri, i. e. corrigitur inæqualitas, actione ex ipso contractu coram iudice ordinario instituta. l. 76. l. 78. l. 79. pro Soc. junct. l. 32. §. 14. h. t.*

Qv. II. *An pluribus arbitrīs electis omnes praesentes esse debeant?*

AFF. Jure Civili: *L. 17. §. 2. Et f. l. 10. h. quia aliter partes non* *Laut. pag. 90. verb. Et prae-*
confensere, d. l. 17. §. f. l. 39. re jud. *sentes &c.*

Sed Jure Can. si qui nolint adesse, aliud statuitur, modo rite vocati sint, nec legitimo impedimento detineantur, *c. f. h. t. in 6. id. que obtinere ait Busf. ad l. 18. h. t. Dissentire videtur Carpz. p. 1. c. 1. def. 14. n. 4.* Verum non agit ille de speciali hoc casu, sed in genere, an valeat laudum, si omnes non adfuerint? Quod regulariter non valere, certum est. Sane in dubia praxi tutius hic infissimus juri Canonico, tum quia id praefertur juri Civili in materia processus, vid. *A. sup. p. 68. pr.* tum quia aequior est haec sententia, quippe qua tendit ad finiendas lites. *d. c. fin.*

Atque hoc indubium est, si addita fuerit clausula *sammt und son-*
ders; Conf. A. sup. pag. 146.

Q. III. *An pari numero arbitri eligi possint?*

AFFIRM. Nec opus est in casum dissensus tertium adjicere, quia *Laut. pag. 90. verb. h. ne*
prator ex officio partes compellit, ut tertium eligant, l. 17. §. 6. 90. verb. h. ne
quiquam autem arbitrum ipsi alium eligere possunt, Zoef. h. t. n. 5. si vota
etsi concordēs sint in eligendo. Zoef. d. t. n. 6. Si vero ipsae partes *sint paria.*
legem hanc addiderunt, ut tertius in casum dissensus eligatur, id valet,
modo certa persona designetur; si enim persona est incerta, non valet,
ne in arbitrio alterutrius partium sit suo dissensu totum arbitrium
ejusque poenas eludere. d. l. 17. §. 5.

J. Canonico requiritur, ut arbitri numero impari eligantur, *cap. 1. cap. pen. h. t. nisi*
additum, ut in casum dissensus certa persona eligatur. c. 13. h. Utroque ergo jure cautum est, ne valeat addita in even-
tum persona incerta, d. §. 5. Et d. c. 17. a quo proinde recessurum
non videtur.

OBJ. *c. 61. pr. Et sqq.*

RESP. Loquitur de arbitrīs juris, in casu suspecti judicis vel tutoris dati, ubi verum est, quod duobus dissentientibus tertius a praetore dari debeat.

OBJ. *c. pen. h. t.*

RESP. Ibi potestas eligendi Judicis data fuit, cui dari potest.

OBJ. Atqui & hoc casu posset Praetor cogere, ut in *d. §. 6.*

RESP.

RESP. Adversatur hoc legi compromissi, quo sibi electionem reservarunt, id quod in *d. §. 6.* pactum non est.

Praxi obtinet jus civile, ita ut Duo fieri possint. Putant tamen, semper partes paribus suffragiis cogendos eligere tertium, quod in posteriore casu tutum non videtur, ut dictum, *Dn. Stryk. U. M. h. §. 9. Conf. Goth. ad d. l. 17. §. 6. Specul. tit. arbitr. §. sequitur. Struv. h. §. 9.* quanquam pacto plerumque adjici tertius soleat, uti exemplum refert *Stryk. U. M. h. t. §. 6.* & notum est illustre illud arbitrium, quod in causa Wildfangiatus Reges Galliae & Sueciae, & in causa Aurelianensi Rex Galliae, cum Imperatore, &, in casum dissensus Papa suscepit, *Pac. Rivoic. art. speciali.* Prius inter duos laudo Hailbrunnenfi, alterum a Papa Romae decisum est.

Qv. IV. Quomodo vota judicum inter se diversa computentur?

Laut. pag. 90. verb. nisi in quantitate. Egregie hanc quaestionem ex principiis juris Gentium explicavit *B. Par. in Coll. Grot. l. 2. c. 5. §. 19.* & ejus principiis defendit *Doctiss. Juvenis Franc. Mejer in disp. de eo quod justum est circa num. suffr. Sect. 3.* Fundamentum hoc est, quod primo & ante omnia sententiae damnantes jungi debeant contra absolventes; & tum condemnantes (& in gradu poenae dissentientes) ponderantur, & iterum ea sententia praefertur, in quam major pars consentire videtur.

Exemplum hoc esto: Quinque sunt judices, quorum duo absolvent, tres condemnant, unus in 15, alter in 10, tertius in 5. Hic (1) Qu. an absolvendus sit reus an condemnandus? quod posterius affirmatur, quia tres asserunt contra duos, reum puniendum esse. Non potest is ergo absolutus videri, quem pars major condemnavit. (2) Qu. quam poenam afficiendus sit? Et dicimus rationis esse, reum in 10. teneri; Non enim potest teneri in 15. quia plures, scilicet duo sunt, qui minori poena reum dignum statuunt: Ergo media retinenda est, quia ille, qui condemnavit in 15. consentit quoque in 10. qui enim in majorem consentit, multo magis consentire videtur in minorem; unde omnes tres quidem consentiunt in 5. sed horum plures, duo scilicet in majorem, perinde est ac si uterque statuisset 10. De quo casu cum idem quoque sentiat, in priore vero dissentias Jus Canonicum in *c. 1. de Arb. in 6.* id sibi non convenit. At Jus Civile, etsi utroque casu dissentiat, sibi tamen constat, quia

quia semper minimam summam præfert, l. 27. §. 3. h. t. arg. l. 47. de O. & A.

Hæc ratio nostra facilius a summis ad alias pœnas transferetur, in omnibus illis casibus, de quibus adeo disceptatum inter-Dd. est: uti

(1) Si duo condemnant in 10. unus in 5. præferuntur illi, quia duo contra unum id asserunt.

DISSENTIT J. Can. in c. 1. de Arb. in 6. vid. dict. disp. §. 4.

(2) Si tres iudices reum morte multandum censent, duo exilio, duo pecunia, Gellius putat, morte puniendum reum: *Not. Att. L. 9. c. 15.* Nos exilio. Non enim morte puniri potest, quia quatuor minori pœna eum afficiendum dicunt: nec pecunia, quia 5. graviolem dictarunt. Ergo exilio; quia indubie in hanc quoque consentiunt morte damnantes.

(3) Si tres mortem, duo infamiam & duo exilium irrogant, (vid. *Quintil. declam. 365.* eadem est ratio decidendi, ita ut media præferatur pœna.

(4) Si quidam absolvent, quidam relegationem, quidam mortem decernunt, uti apud *Plin. L. 8. ep. 14.* tum duæ sunt quæstiones: (1) An absolvendus sit reus? Et negatur; quia ex ibi propositis apparet, tuam saltem partem absolvisse, duas vero condemnasse, nisi absolventium major aut par numerus fuerit. *Plin. d. l.* (2) Quomodo puniendus sit? Resp. Ex verbis apud *Plin. d. l. duæ sententiæ vitam reliquerant, una ademerat*, apparet, vitam adimi non potuisse, quia duo vitam reliquerunt; sed relegantium sententiam, quippe in quam etiam reliqui consensisse videntur, præferri debuisse: nisi una pars numero quoque reliquos superaverit.

(5) Si quidam omnes captivos, quidam nullos, alii quosdam dimittendos censent, recte *Polybius in Excerpt. leg. 129.* censet, quosdam dimittendos esse. Nam omnes dimitti non poterant, quia duæ partes id negabant. Nec eorum sententia, qui nullos dimittendos censebant, obtinere potuit, quia ei itidem duæ partes contradicebant, ergo dimittendi sunt quidam: nam cum hac sententia conjunguntur illi, qui omnes dimittendos censuerunt: in utroque tamen posteriore exemplo supponitur, ne pars partem numero vicerit. Conf. *Grot. J. B. & Par. L. 2. c. 5. §. 19. Pufend. L. 7. C. C. §. 18.*

Cocc. J. C. P. I.

Zz

Qv.

QV. V. *An ex laudo seu arbitrii sententia actio detur?*

NEG. Adeo ut ne exceptio quidem inde nasci queat; *l. 2. ff. h. t.* Certe enim alterius de rebus aut juribus alienis sententia nihil quicquam juris facere potest. *l. 1. C. eod. tit. arg. l. 20. §. 1. ff. de Pact. dot.* Neque ex eo, quod alius de alterius jure sentit aut statuit, ulla unquam obligatio oriri potest, cum alter neque ex contractu suo, neque quasi ex contractu, neque ex delicto vel quasi, obligaretur. *§. fin. Inst. de obligat.* Unde neque ex Judicis sententia ullum jus esset, nisi ob publicam utilitatem legis autoritate vim accepisset, & pro veritate haberetur. *tot. tit. de Re jud. arg. l. 3. C. de Jurisd.* Nec quicquam proficiet, si quis dixerit, jus inde oriri, quod partes ipsæ quarum jus est, & quæ de eo statuere possunt, promiserint, se staturos arbitrio. Etenim tunc ex hoc suo pacto obligantur, non laudo; non magis quam cum Titius vendidit prædium eo pretio, quod Pamphilus servus statuerit, non enim obligatur Titius ex sententia servi, sed actione venditi ex suo contractu venditionis. Certa igitur regula est, partes compromittentes non teneri vel conveniri ex laudo arbitri, sed ex sua conventionem, & compromisso. *Ant. Fab. C. h. tit. n. 7. Carpz. part. 1. const. 1. def. 13.* Unde porro sequitur, non agi ex laudo ad id, quod eo comprehensum est, sed ex pacto ad id quod interest actoris non fuisse recessum a laudo. *l. 27. §. fin. ff. h. t. uti in pactis & obligationibus faciendi solenne est, l. 13. §. fin. ff. de Re jud.* Eo autem præstito nondum liberatus est reus a causa ipsa; quæ proinde, cum nondum decisa, nec satisfactum sit, adhuc peragi coram Judice ordinario perinde potest, ac si compromissum non fuisset. *l. 5. pr. & §§. seqq. C. h. t.*

Si jurejurando id firmatum fuerit, itidem agitur ex compromisso, non ex laudo: sed ad implendum id quod laudo expressum est. *l. 4. pr. & §§. seqq. l. 5. in fin. princ. C. h. tit.* Quod jusjurandum licet deinde vetitum sit, *per Auth. Decernit. C. eod. tit.* si tamen fiat, omnino præstandum est, Jure saltem Canon. nec sufficit præstatio ejus quod interest. *c. 6. x. de Vot. Brunn. ad d. l.*

Atque hætenus tantum ex pacto compromissi agitur. Sunt tamen & casus, quibus ex ipso laudo conveniri reus potest actione in factum; scil. si partes vel subscripserint sententiæ ab arbitro latae, *d. l. 4. §. fin. C. h. tit.* vel eam 10. dierum silentio corroboraverint, *l. 5. C. eod. tit.* quod laudum *homologatum* vulgo dicunt, & ex eo

eo ad exemplum iudicati agitur ad standum laudo; *dd. ll. arg. l. 8. C. de Furejur.* Verum hæc actio non coram arbitro instituitur, quippe qui privatus est, *l. 3. C. de Jurisd.* sed perinde uti ex alio pacto vel negotio partium, coram Iudice ordinario primæ instantiæ. *l. 5. pr. C. h. t.*

Exc. Si compromisso tali pœna vel stipulatio adjectæ sint, non agitur ex laudo, licet homologato, ad illud implendum, sed ex stipulatu ad id quod interest, vel ad pœnam, *l. 27. §. fin. ff. h. t. auth. decernit. C. eod.* Vid. *Dn. Laut. h.* Etenim hac adiectione partes ipsæ aliter sibi prospexere pœnalibus stipulationibus, quibus commissis agitur, ad pœnam adjectam vel id quod interest; quo præstito irritum fit laudum. *l. 34. §. 1. h. t.* quia partes aliter in hunc eventum sibi cautum voluere, tum enim integrum iis hic quoque est causam ipsam, quippe quæ decisa nondum est, coram Iudice ordinario peragere. *d. auth. decernit. Et ibi Dn. Brunnem. n. 1. Et seqq. C. h. t.* Quodsi vero clausula addita sit, *salvo laudo*, vel *rato manente compromisso*, & ad pœnam & ad implementum laudi agi potest. *arg. l. pen. ff. de Transact.* Vid. *Dn. Laut. p. 91. in fin.* Quibus ita explanatis, dubia cessare plane videntur.

Qv. VI. *An Et hodie soluta pœna, vel eo quod interest, pars recedere a compromisso, Et Iudicem adire possit?*

Id iure civili fieri posse, constat ex *l. 30. ff. h. t.* & consequens id est iis, quæ *sup. quaest.* tractata sunt: cum enim laudi nulla vis sit, ex compromisso autem actio tantum competat ad id quod interest, eo præstito integrum est, causam coram Iudice agere ac si compromissum factum non esset. Vid. *quaest. 5.*

Obj. (1) Quod, quæ mutuo consensu contracta sunt, unius pœnitentia dissolvi nequeant. *Carpz. part. 1. const. 1. def. 16.*

RESP. Nihil dissolvitur dissensu, sed contra lex compromissi committitur, & ex eo agitur ad satisfaciendum. Non igitur illud tollitur unius dissensu, sed solutione ejus quod interest, quippe quod solum in obligatione est. *d. quaest. 5.*

Obj. (2) Agenti objici saltem poterit pacti exceptio seu compromissi.

RESP. Non potest: quia solutione ejus quod in obligatione fuerat, extinctum id est.

OBJ. (3) Post transactionem si pars agere velit, repellitur exceptione pacti vel doli.

RESP. Per illam lis plane finita & extincta est, & ea propter resuscitari nequit; at per compromissum non est, sed ex eo saltem ad id, quod interest, agitur: quo soluto lis salva est, *d. quaest.*

OBJ. (4) Uti id mutatum videtur apud *Mod. Pist. lib. 2. qu. 72. & ibi Schult. s. in add. Carpz. d. def. 16.*

RESP. Alia ibi quaestio & species est, scil. an pars facto compromisso deinde adhuc caput aliquod ei addere vel eximere queat. Et certum est, non posse. Alia vero quaestio est, si propterea stare compromisso nolit, sed iudicem adeat, ad quid ex compromisso teneatur?

Equidem *Græuw. ad d. l. 30.* more suo abrogatum id jaecat; sed cum id non probet, nihil eum moror.

Qv. VII. *An a sententia arbitri appellari, aut reductio ad arbitrium boni viri fieri, aut contra eam aliud remedium opponi possit?*

Laut. pag. 91. verb. Neque illa subjecta est appellationi &c. RESP. Certum est ab ea appellari non posse. *l. i. C. h. t. l. 32. §. 14. ff. eod. tit. Carpz. part. 1. const. 1. def. 13. n. 7.* cum enim iudicium non sit, sed negotium privatum, neque sententia, neque iudicatum, neque appellatio, quin nec litis pendentia erit, neque attentatorum effectus obtinebunt, appellatio enim tantum locum habet a sententia iudiciali. *l. 23. §. 1. ff. de Appell. l. 2. C. Ut lit. pend. arg. d. l. 3. C. de Jurisd.* Sed nec opus est appellatione, quia laudum non facit praedictum causae, sed praestita poena vel soluto eo, quod interest, solvitur compromissum, *l. 34. §. 1. h. & causa coram iudice ordinario ex integro agi potest. Nov. 82. c. 11.* Et nimium fallitur *Berl. p. 1. concl. 50. n. 16.* ubi tradit, jure Can. appellari posse, contra *text. expr. in c. 33. caus. 2. q. 6.* falsumque est, glossam id de his arbitris statueret. Licet vero *Goth. in l. 1. C. h. t. de Gallia, & Ant. Fab. in C. h. tit. def. 6.* de Sabaudia referant, admitti provocationem; moribus tamen nostris id secus est, *Gail. 1. obs. 1. n. 49. & obs. 149. n. 1. & seq. Mysf. Cent. 4. obs. 68. n. 2. Carpz. d. def. 13. &c.* Neque recte excipitur casus, si partes talia sibi remedia reservaverint: cum illa jure publico, non pactis privatorum obtineant. Vid. *Gail. d. obs. 50. n. 9. Brunnm. ad l. 27. n. 13. & 15. ff. h. t. & ad Wesf. h. q. 15. Laut. p. 92. pr.*

OBJ.

OBJ. Arbitria ad formam iudiciorum esse redacta, *l. 1. l. 32. ff. l. 5. C. h.* aeoque appellationi quoque locum esse videri.

RESP. Verum id est, quoad modum procedendi, non quoad effectum, atque hinc species appellationis saltem locum habet, de qua mox.

EXCEPTIO est in arbitris juris, qui a iudice constituuntur, adaeque veri iudices sunt, ut in *l. 9. ff. qui satisd. cog. l. f. ff. jud. l. 14. in f. ff. h. l. 11. off. deleg.* ab his enim appellare licet. *dd. ll. Carpz. p. 1. c. 1. def. 13. Berl. p. 1. c. 50. n. 16. Conf. Wurms. 1. 24. O. 16.*

Sed nec *reductio ad arbitrium boni viri* remedium ordinarium aut jure cognitum est; quin e contrario statur arbitri sententiae, etsi ini-
qua sit *l. 27. §. 2. ff. h. l.*

Verum uti adversus omnia negotia jure valida datur ex iustis & jure definitis causis restitutio in integrum, etiam contra sententiam iudicis, ita & contra compromissum & arbitri sententiam dabitur: veluti ex dolo, metu, aetate, laesione enormi ultra duplum, aliisque causis majorum aut ex clausula generali &c. de quibus hactenus satis dictum est. Si proinde victus hoc ipso laesus sit, quod victor actione ex stipulatu poenam vel id quod interest petat, dabitur ipsi exceptio doli. *l. 32. §. 14. ff. l. 3. C. h.*

Hæc itaque restitutio in integrum, cum adversus sententiam arbitri datur, speciem quandam appellationis habet; quia, uti hæc contra sententiam iudicis fit; ita illa contra sententiam arbitri. Verum tamen non est illa vera appellatio, sed nuda actio, quæ coram iudice ordinario in prima instantia peragitur, vel per modum exceptionis opponitur, ex iis causis, quibus Prætor in integrum restituit. *d. l. 32. §. 14.*

Adeoque hoc demum remedium restitutionis in integrum ex legalibus demum restitutionum causis proponi potest, quæ si desint, stabitur sententiae, etsi iniqua sit. *d. l. 27. §. 2. R. I. 1594. §. 64.* Hæc eadem est restitutio, quæ in constitutionibus Imperii *Revisionis* nomine appellatur: vid. *R. I. 1594. §. 64. & seq.* etsi fatendum sit, Ibi tantum agi de arbitrio a Camera Imperii inter ejus Status recepto; quod quasi in locum Austregarum sublituitur, & hinc revisionis in Camera usitate nomine vocatur. Reapse autem esse restitutionem in integrum, inde patet, quod non nisi ex causis restitutionis, v. g. ex enormissima laesione, aliisque admittitur: nam nec reliquas excludi, conficitur ex verbis, *si tam pravum sit arbitrium, ut manifesta*

eius iniquitas appareat: Talis enim iniquitatis causæ sunt, ex quibus Prætor negotia jure valida rescindit.

Atque hæc ita vera sunt de sententia arbitri. Idem obtinet in definitione iniqua sive partium in societate, sive mercedis in locatione, sive pretii in emtione &c. Nam nec ibi appellatio locum habet, sed reducitur res ad arbitrium boni viri per actionem ordinariam ex contractu. *vid. q. 9.*

Qv. VIII. *Quid sit reductio ad arbitrium boni viri?*

Laut. pag. 91. verb. aut reductio ad arbitrium boni viri. **R**ESP. Est actio ex ipso contractu bonæ fidei, qua arbitri qui non ad decidendas lites, sed v. g. ad definiendas partes vel pretium datus est, iniqua æstimatio corrigi coram ordinario iudice petitur. *l. 78. l. 79. ff. pro soc. vide supra q. 1.*

Nam hujusmodi arbitratores ex pacto societati adjecto definiunt partes. *l. 76. pr. junct. l. 79. ff. pro soc.* ex pacto emtioni adjecto pretium. *Laut. p. 305. in f.* ex pacto locationi adjecto, mercedem, *l. 25. pr. locat.* vel opus. *l. 77. pro soc.* Atque hinc partes agunt actione ex ipso contractu vel ad servandas v. g. partes vi pacti adjecti definitas, vel si arbiter contra arbitrium boni viri definiverit, ad corrigendam iniquitatem ab arbitro commissam. *l. 78. l. 79. ff. pro soc.*

Apparet ergo (1) reductionem ad arbitrium boni viri non esse proprium remedium, sed esse ipsam actionem ex contractu bonæ fidei. Nam ea est natura actionum bonæ fidei, ut iis agatur ad omne id, quod æquum & bonum est, adeoque aliquando ad rescissionem ipsius contractus. *Vid. sup. tit. de Pact. q. 19. Obj.* aliquando ad corrigendam iniquitatem, uti hic. *Conf. d. l. 79.*

Apparet (2) reductionem hanc tantum obtinere in ea specie, ubi arbiter ex pacto negotio bonæ fidei adjecto constituitur, ad æstimandum vel quantitatem pretii vel mercedis vel partes societatis &c. Non vero in arbitrio compromissario, cui proprio pacto & stipulatione causæ controversæ decisio committitur. *Vid. q. seq. & supr. q. 1.*

Qv. IX. *An in omnibus arbitriis reductio ad arbitrium boni viri locum habet?*

NEG.

NEG. Nam distinguendum omnino est inter arbitros qui causam *Laut. pag.*
 controversam decidunt, qui arbitri compromissarii dicuntur & 92. verb.
 instar iudicum sunt; *l. 1. ff. h. vide supra q. 1.* & inter arbitros, qui *Non et-*
 non sententiam dicunt nec liti finem imponunt, sed qui ex pacto in- *iam stare*
 ter socios, vel in emptione, aut locatione adjecto, partes societatis, *laudo &c.*
 pretium aut mercedem definiunt. Qui arbitratores vocantur. *d.*
quaest. 1.

Illorum sententia nunquam reducitur ad arbitrium boni viri, *l. 76.*
pro soc. sed eorum sententiae, sive aequae sive iniquae, stari debet. *l. 76.*
pro soc. L. 27. §. 2. h. Quia laesus sibi imputet quod compromiserit.
d. l. 27. §. 2.

Non tamen praecise sententiae fit executio, uti demonstratum est
d. quaest. 1. sed si victus parere sententiae nolit, victor contra eum agit,
 ex stipulatu, vel ad poenam promissam, *l. 2. ff. l. 3. C. h.* vel ad id quod
 interest. *l. 27. §. f. h.* Nisi laudum juratum vel homologatum sit.
l. 4. l. 5. C. h. l.

At, si victus contendat dolo iudicis vel adversarii se laesum esse, li-
 cet ei retractare de sententia iudicis; *l. 31. l. 32. §. 14. ff. h.* adeo ut, si
 victor ad poenam agat, victus eum repellere exceptione doli possit.
l. 31. l. 32. §. 14. ff. l. 3. C. h. Quin & ipse actione doli, vel si de
 dolo tantum sit ex stipulatu, dolum vindicare, adeoque poenam in
 compromisso stipulatam evitare potest. *d. l. 31. d. l. 3. Conf. supra q. 1.*

Horum, scilicet arbitratorum, sententia, si non, uti bonum virum
 oportet, iudicant, reducitur ad arbitrium boni viri. *l. 76. pro soc.*
 id est iudicio bonae fidei, sive actione ex ipso contractu, corrigitur
 iniquitas & inaequalitas v. g. partium, mercedis, &c. *d. l. 76. junct.*
l. 79. Eod.

In his ergo solis potest dici, quod arbitrium redigi debeat ad ar-
 bitrium boni viri, utpote cum (1) arbitrium hoc ex pacto negotio
 bonae fidei adjecto prolatum ipsam rem afficiat, ita ut victori inde
 detur actio ex contractu ad executionem arbitrii impetrandam, sum-
 ma igitur aequitas est, ut, si nimium iniqua sit aestimatio arbitri,
 ea corrigatur per actionem ex ipso contractu: Quae ratio (2)
 cessat in priori genere arbitratorum, utpote quorum sententia non
 afficit rem ipsam, sed poena praestita compromissum solvitur, & sic
 non opus est reductione ad arbitrium boni viri, quia praedictam
 causam non fit: Accedit (3) quod ex natura bonae fidei negotiorum
 id sequatur, boni viri arbitrium sequendum esse, *l. 78. pro soc.*
 adeo-

adeoque tantum in negotiis bonæ fidei obtinere illa reductio potest. Non ergo in pacto compromissario, quod semper est stricti juris: Et cum (4) ex omni pacto in continenti adjecto negotio bonæ fidei detur actio ex ipso contractu, *tit. de pact. q. 19.* necessario quoque ex pacto, quo promiserunt se staturos definitioni arbitri, dabitur actio ex ipso contractu, *victori* ad id ut arbitrio stetur, *laeso* vero ad id ut corrigatur iniquitas. *L. 79. h.*

Not. Ex arbitratorum æstimatione agitur actione ex ipso contractu, non ad id quod interest, sed ut alter præcise stet æstimationi.

Qv. X. Quo tempore finiantur remedia ex arbitrii competentia?

Male vulgo quaeritur: Quo tempore finiatu reductio ad arbitrium boni viri? quia jam dictum est q. 7. 8. eam non esse proprium remedium, sed ipsam actionem ex contractu: At in ipsa decisione quaestionis mirum quam Doctores variant. *Alii* post decendum reductionem ad arbitrium boni viri finiri ajunt, tum quia est species appellationis; *l. 32. §. 14. ff. h.* tum quia post decem dies fieri laudum homologatum traditur in *l. 5. C. h. Mohin. de F. & F. l. 5. Disp. 38. n. 4. Thesaur. l. 1. q. 82. n. 7. Sand. l. 1. t. 14. def. 3. Heig. l. 2. q. 9. n. 19. & Dd. apud Gail. 1. O. 150. n. 1.* *Alii* 30 annis, quia jus petendi reductionem est personale, & consequenter non præscribitur, nisi spatio 30. annorum, *l. 3. C. Praeser. 30. an. Gail. L. 1. O. 150. n. 2. ibique late Dd.* Ubi hanc communem & in Camera receptam ait. *Add. Costal. ad l. 76. ff. pro soc.* *Alii* distinguunt inter arbitrium compromissarium, & arbitratorem, ut & arbitrum conventionalem: A priorum sententia reductionem inter decendum petendam esse contendunt per *l. p. pr. C. h.* quia servato juris ordine ibi proceditur, ordo autem juris est, ut intra decendum sententiæ contradicatur; Posteriori casu intra 30. annorum spatium peti posse *Linck. in disp. de reduct. ad arb. bon. vir. §. 10.* *Alii* aliter, vide *Ferrariens. in form. lib. Quo agitur ad pœnam compromissi. In verb. nec reductio n. 3.*

At tota hæc quaestio ex positis principiis clara est: Nam si arbiter compromissarius sententiam dixit, & VICTOR agit vel ex laudo non homologato, id est cui victus intra decendum contradixit, tum actio ad pœnam vel interesse durat 30. annis. *arg. L. 3. C. praeser.*

Praeser. 30. ann. Vel agit ex laudo homologato, id est cui consensit, saltem tacite decendii nimirum silentio, tunc actio in factum, utpote civilis, *arg. l. 5. C. h. durat etiam 30. annis.*

VICTUS vero, qui per arbitrum dolose se laesum ait, vel actione doli agit, quæ biennio finitur, vel exceptione doli actionem ex stipulatu a victore intentatam elidit, & hæc est perpetua. *Vide tit. de dol. mal. q. ult.*

Atque hæc de arbitris compromissariis ita vera sunt; at alia quæstio est de arbitratoribus, sive illis, qui saltem æstimant, & ex pacto negotio bonæ fidei adjecto quantitatem, mercedem, &c. definiunt. Nam ex horum arbitratorum definitione *laesus* agit actione ex contractu, quæ durat 30. annos, & hæc est ipsa reductio ad arbitrium boni viri, quæ proinde perpetua est, uti quælibet actio ex contractu. *Alter* in cuius favorem æstimatio facta, itidem actione ex contractu ad executionem laudi agit, quæ simili ratione 30. annis durat.

LIB. IV. TIT. IX.

DE

NAUT. CAUP. STAB. UT ACCEPTUM RESTITUANT.

Qv. I. *An actio de receptis oriatur ex vero, an ex quasi contractu?*

RESP. Ex quasi contractu, scilicet ex facto licito receptionis, dum enim caupo solitus est recipere, hoc ipso proficitur publice custodiam & securitatem, adeoque eam præstare personis & rebus debet. *L. 1. §. 2. 3. 6. & LL. si q. h. t.* Idque verum est, etsi de eo expresse nihil actum sit, *l. 5. h. vid. l. un. §. f. Furt. adv. naut.* Atque hæc est communis Dd. sententia. *Struv. h. §. 109. Harpr. ad §. 3. obl. quæ quas. ex contr. Mull. ad Struv. d. lit. a. ibique Dd. Carpz. p. 2. c. 26. def. 10. n. 6. & seq.*

DISSENT. *Bach. in Comment. ad l. 1. §. 1. h. & Stypm. de Jur. Mar. p. 4. c. 15. n. 266. & 352.* Qui putant negotium hoc esse verum contractum, & vel *locationem*, si merces interveniat; vel *depositum*, si gratis recipiatur.

Cocc. J. C. P. I.

Aaa

RESP.

